

полікультурного суспільства, рівня та потреб демократичного поступу в Україні [1.с.58].

П.І. Кендзьор також зазначає, що соціалізація молоді відбувається в умовах множинності різних варіантів соціального позиціонування, пізнання й узагальнення дійсності, тому багатокультурність важко піддається уніфікації й вступає в суперечність із закономірностями глобалізаційних процесів [4.с.54].

Отже, соціокультурне середовище є одним із впливових факторів формування українського суспільства, де головним суб'єктом цього процесу виступає свідомий громадянин, який: зберігає свою соціально-культурну ідентичність; прагне до розуміння інших культур; поважає інші культурно-етнічні спільності; вміє жити в мирі та злагоді з представниками різних національностей, рас, вірувань; готовий до активної творчої діяльності в динамічному полікультурному і багатонаціональному середовищі.

Література

1. Вербицька П.В. Теоретико–методичні основи громадянського виховання учнівської молоді у загальноосвітніх навчальних закладах. Дисертація на здобуття наук. ст. докт. пед. наук (спеціальність 13.00.07 – теорія і методика виховання). – Київ. – 2010.
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. №2145-VIII / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Конституція України / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
4. Кендзьор П.І. Полікультурне виховання учнів у системі діяльності загальноосвітнього навчального закладу (теорія і методика). Дисертація на здобуття наук. ст. докт. пед. наук (спеціальність 13.00.07 – теорія і методика виховання). – Київ. – 2017.
5. Сухомлинська О. В. Громадянське виховання і сучасна освіта: від здобутого - до нових акцентів і наголосів / О. В. Сухомлинська // Педагогіка і психологія. - 2015.– № 2 (87).– с. 5-13.
6. Указ Президента України від 13.10.2015 р. №580/2015 «Про затвердження Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки» / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580/2015>.

Бойко А. Е., м. Київ

ПРОБЛЕМА МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ГУМАНІТАРНОГО НАПРЯМУ

У статті розглядаються основні напрями модернізації сучасного освітнього процесу позашкільних навчальних закладах, що має базуватися на засадах гуманістичної парадигми.

***Ключові слова:** позашкільна освіта, заклад позашкільної освіти, виховання, компетентності, цінності.*

The article deals with the main directions of modernization of the modern educational process of out-of-school educational institutions, which should be based on the principles of the humanistic paradigm.

Keywords: *out-of-school education, educational institutions of out-of-school education, competence, values.*

Вирішення сучасних проблем розвитку нашої держави висувають нові вимоги до освітньої системи. Концентрованим втіленням цих вимог є інноваційність та дитиноцентризм. Інноваційність як тип життєдіяльності людини і суспільства має прийти на зміну інертності й необґрунтованому консерватизму. Культура дитиноцентризму та інноваційності, як стверджує В. Кремень, повинна визначати всю діяльність сучасного педагога як у школі, так і в закладах позашкільної освіти [3, с. 412-413].

У зв'язку з цим актуальною є модернізація змісту позашкільної освіти, оскільки ця система визначально орієнтована на вільний вибір зростаючою особистістю видів і форм діяльності та спрямовується на формування інтелектуально й культурно розвиненої, духовно і морально свідомої, патріотично спрямованої, соціально відповідальної й фізично здорової особистості, здатної до творчої самореалізації, професійного самовизначення [4, с. 59].

Модернізація освітнього процесу закладів позашкільної освіти передбачає розв'язання низки ключових питань. У «Національній доповіді про стан і перспективи розвитку освіти в Україні» однією з таких важливих проблем зазначається запровадження у закладах позашкільної освіти інноваційної моделі цілісного позашкільного освітньо-виховного простору, побудованої на гуманістичній (культурологічній) парадигмі, де центром системи визначено дитину з її потребами, мотивами, бажаннями, інтересами, переконаннями, ідеалами, самосвідомістю, і якому має бути надано системність, ціннісно-орієнтоване спрямування на самоактуалізацію й самодетермінацію особистості, творчий й соціально активний характер її діяльності [4, с. 67].

Отже, заклади позашкільної освіти, зокрема гуманітарного напрямку, зможуть на практиці реалізувати принцип дитиноцентризму, коли навчання і виховання кожної дитини, за визначенням В. Кременя, наближається до її сутності, конкретних здібностей, майбутньої життєвої траєкторії людини [4, с. 17].

Аналіз наукових джерел з проблеми позашкільної освіти (О. Биковська, В. Вербицький, А. Корнієнко, О. Липецький, О. Литовченко, В. Мачуський, Г. Пустовіт, Т. Сущенко, Л. Тихенко та ін.) дає змогу зробити висновок, що модернізація позашкільної освіти має базуватися на комплексному застосуванні особистісно орієнтованого, аксіологічного і компетентнісного підходів.

Визнаючи аксіологічну спрямованість навчально-виховного процесу, потрібно враховувати як реалії сьогодення, так і прогнозовані перспективи суспільства. Саме спираючись на ці чинники, на думку В. Кременя, в межах розмаїття ціннісних орієнтацій, що можуть застосовуватися у процесі навчання, слід виділити такі пріоритетні цінності: гуманізм, гідність, патріотизм, демократизм, соціальна ініціатива та відповідальність, національна самосвідомість [5].

На думку І. Беха потребують модернізації традиційні виховні методи, які повинні увібрати в себе новітні дані психології особистості, психології мотивації та емоцій, відкриття у сфері міжособистісного діалогу [1, с. 61]. Вчений стверджує виховання духовно зрілої особистості, для якої поняття добра, справедливості, совісті, обов'язку набули непохитності, стали власними ціннісними орієнтирами, є головною метою сучасної освіти. Цього можна досягти, якщо навколо виховання культивуються такі відносини і в такому поєднанні, які можуть створювати у нього ціннісну структуру у формі його потреб, інтересів, схильностей, і якраз такого змісту, у якому зацікавлене суспільство. У методичному плані у цьому зв'язку постає завдання цілеспрямованого формування у підростаючої особистості єдності знання, переживання і поведінки щодо тієї чи іншої морально-духовної цінності.

Варто наголосити, що реалізація завдань Концепції «Нової української школи» та Закону України «Про освіту» (2017) також вимагають від закладів позашкільної освіти модернізацію навчальних програм з орієнтацією на формування таких наскрізних вмінь як: критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, вирішувати проблеми. Саме орієнтування на ці наскрізні вміння і забезпечує рівновагу між знаннями, вміннями, ставленнями учнів та їхніми реальними життєвими потребами.

Повноцінна реалізація компетентнісного, діяльнісного й особистісно орієнтованого підходів передбачає активну взаємодію між вихованцями та педагогами, широке застосування проблемних, пошукових, дослідницьких методів навчання, проектів.

Враховуючи той факт, що одним із завдань позашкільної освіти сьогодні є формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, модернізація позашкільної освіти також вимагає підготовки висококваліфікованих педагогів з високим рівнем володіння теорією та практикою проектування як головної рушійної сили інноваційної діяльності у закладах позашкільної освіти.

Таким чином, модернізація освітнього процесу в закладах позашкільної освіти відбувається в контексті оновлення світових освітніх систем на засадах гуманістичної парадигми. Ці зміни вимагають модернізації змісту навчальних програм відповідно до вимог часу, інноваційних процесів у науці, техніці й культурі. Не менш важливим є оновлення форм і методів навчання і виховання підростаючого покоління та професійної підготовки педагогічних працівників на принципово нових засадах.

Література

1. Бех І.Д. Психологічні джерела виховної майстерності / І.Д. Бех. – К. : Академвидав, 2009. – 248 с.
2. Компетентнісний підхід у навчально-виховному процесі позашкільного навчального закладу : метод. посіб. / В. В. Вербицький, А. Е. Бойко, А. В. Корнієнко та ін. ; за заг. ред. В. В. Мачуського. – Харків : „Друкарня Мадрид” ; 2015. – 178 с.\
3. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / В. Г. Кремень. – К. : Педагогічна думка, 2009. – 520 с.

4. Позашкільна освіта: додаткові можливості для розвитку особистості учня / автор. кол.: Корнієнко А.В., Мачуський В.В., Г.П.Пустовіт, О.В.Литовченко, О.В.Просіна // Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – К. : Товариства «Знання» України, 2016. – С. 59-67.

5. Формування ціннісних орієнтирів навчально-виховного процесу у позашкільних навчальних закладах : монографія / А. Е. Бойко, А. В. Корнієнко, О. В. Литовченко [та ін.] ; за ред. В. В. Мачуського. – К. : ТОВ «Артмедіа прінт», 2017. – 220 с.

Брежнєва О.Г., м. Маріуполь

ВИВЧЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-ТИПОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ МАТЕМАТИЧНОЇ РОЗВИНЕНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

У статті представлено опис програми діагностичного обстеження старших дошкільників за трьома показниками математичної розвиненості: емоційно-ціннісним, когнітивним і операційним. Поданий якісний і кількісний аналіз результатів емпіричного дослідження дітей 6-го року життя, виявлені індивідуально-типологічні особливості математичного розвитку, встановлені рівні математичної розвиненості дітей старшого дошкільного віку.

***Ключові слова:** математична розвиненість; емоційно-ціннісний, когнітивний, операційний показники, механізми розуміння.*

The description of the program of diagnostic inspection among senior preschoolers for three criteria of mathematical development is presented in article: emotional and value, cognitive and operational. The qualitative and quantitative analysis of results of an empirical research among 6 years old children is submitted, individual and typological features of mathematical development are revealed, the levels of mathematical development of senior preschool age children are set.

***Keywords:** mathematical development; emotional and value, cognitive and operational criteria, understanding mechanism.*

Для виявлення індивідуально-типологічних особливостей математичного розвитку дітей 6-го року життя нами було здійснено емпіричне дослідження. У констатувальному експерименті брали участь 200 дітей старшого дошкільного віку. З них 100 дітей ЕГ і 100 дітей КГ.

Мета даного етапу констатувального експерименту полягала у визначенні особливостей ставлення дітей шести років до пізнавальної діяльності математичного змісту, вивченні індивідуальних особливостей розуміння математичного змісту і на цій основі визначення вихідних рівнів математичної розвиненості та з'ясування проблемних аспектів у формуванні визначеної якості. Для досягнення цієї мети було застосовано діагностичну